

מתוך השלכת). ועוד, שְׁהִיוּ רוֹאִים בכל יום כְּמָה כְּשָׁפִים, כְּמָה מִיָּנִים רְעִים, לְהַטְעוֹת אֶת בְּנֵי הָאָדָם, וְלֹא סָטוּ מִן הַדְּרֹךְ לְיָמִין וְלִשְׂמָאל. וְאָף עַל גַּב שְׂאֵל הָיוּ מְפִירִים כָּל כֶּף בְּכַבּוּדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא הָיוּ הוֹלְכִים אַחַר מְנַהֲגֵי אַבּוֹתֵיהֶם.

וְאַחַר כֵּן רָאוּ כְּמָה נְסִים וְכְמָה גְבוּרוֹת, וְלָקַח אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַבּוֹדָתוֹ. וּמִשּׁוֹם שֶׁכֵּלֶם רָאוּ כְּמָה נְסִים וְאוֹתוֹת בְּעֵינֵיהֶם, וְכָל אוֹתָם נְסִים וְגְבוּרוֹת, אָמַר וְאָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם. שֶׁשֵּׁם הָיָה כְּבוֹדוֹ בְּהַתְגַּלוּת. וְהַתְגַּלָּה עֲלֵיהֶם עַל הַיָּם, וְרָאוּ אֶת זֵיז הַכְּבוֹד הַעֲלִיּוֹן פְּנִים בְּפָנִים. שְׂאֵל תֹּאמְרוּ שְׂאֵלוֹהָ אַחַר הוּא שֶׁדָּבַר עִמָּנוּ, אֲלֵא אֲנִי הוּא שֶׁרְאִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי הוּא שֶׁהֲרַגְתִּי אֶת שׁוֹנְאֵיכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי הוּא שֶׁעֲשִׂיתִי כָל אוֹתוֹ עִשָׂר מַכּוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּמִשּׁוֹם כֵּן, וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא תִדְעַ, שְׂאֵל תֹּאמַר שְׂאֵחַר הָיָה, אֲלֵא אֲנִי הוּא הַכֹּל.

עוֹד פִּתַּח, לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רַעַף וְלֹא תִגְזַל וְלֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר עַד בְּקָר. עַד בְּקָר. לְמָה לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר? אֲלֵא מִכְּתוּב אַחַר נִשְׁמַע, שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים כ"ד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ. לֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, הַזֶּהָר שֶׁלֹא תִתְכַּנֵּס בְּגִלְלוֹ מִן הָעוֹלָם טָרֵם יִגְיעַ זְמַנָּה לְהִתְכַּנֵּס, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קְהֵלֶת י"ב) עַד אֲשֶׁר לֹא תִחַשֵׁף הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. מִהֲכָא אוֹלִיפָנָא מְלָה אַחֲרָא, מָאן דְּאֲשֵׁלִים לְנַפְשָׁא דְּמִסְפָּנָא. אֲפִילוּ (דף פ"ה ע"א) דְּמָטוּ יוֹמוֹי לְאִסְתַּלְקָא מֵעֲלָמָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֵׁלִים לְנַפְשֵׁיהָ, וְיִהְיֶה לִיהָ חֵיִין יְתִיר.

כְּמָה חֲרָשִׁין, כְּמָה זִינִין בִּישִׁין, לְאַטְעָאָה לֹון לְבְנֵי נֶשָׂא, וְלֹא סָטוּ מֵאֲרָחָא לְיָמִינָא וְלִשְׂמָאֵלָא. וְאָף עַל גַּב דְּלֹא הָווּ יְדַעִי כָל כֶּף בִּיקְרָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא הָווּ אֲזֵלִין בְּתַר נִימוּסֵי אַבְהַתְהוֹן.

וְלְבַתָּר, חֲמוּ כְמָה נְסִין, וְכְמָה גְבוּרָאן, וְנָטַל לֹון קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפּוֹלְחָנֵיהָ. וּבְגִין דְּכִלְהוּ חֲמוּ כְמָה נְסִין וְאִתִּין בְּעֵינֵיהוֹן, וְכָל אֵינוֹן אִתִּין וְגְבוּרוֹן. אָמַר וְאָנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם. דְּתַמָּן הָוּה בְּאַתְגַּלְיָא יְקָרָא דִּילֵיהָ. וְאַתְגַּלִּי עֲלֵייהוּ עַל יַמָּא, וְחֲמוּ זֵיו יְקָרָא עֲלָאָה דִּילֵיהָ אֲפִין בְּאֲפִין. דְּלֹא תִימְרוּן אֲלֵהָ אַחֲרָא הוּא דְּמִלִּיל עִמָּנָא, אֲלֵא אֲנָא הוּא דְּחִמִּיתוֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, אֲנָא הוּא דְּקִטְלָנָא סְנְאִיכוֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. אֲנָא הוּא דְּעַבְדָּנָא כָּל אֵינוֹן עִשָׂר מַחָאן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וּבְגִינֵי כֶּן, וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא תִדְעַ, דְּלֹא תִימָא דְּאַחֲרָא הוּא, אֲלֵא אֲנָא הוּא כֵּלָא.

תו פִּתַּח, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוֹק אֶת רַעַף וְלֹא תִגְזוֹל לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר אֶתְּךָ עַד בְּקָר. לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר אֲמָאִי. אֲלֵא מִקְרָא אַחֲרָא אֲשֶׁתַּמַּע, דְּכִתִּיב, (דְּבָרִים כ"ד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ. לֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, אֲזִדְהָר דְּלֹא תִתְכַּנֵּס בְּגִינֵי מֵעֲלָמָא, עַד לֹא יִמְטִי זְמַנָּה לְאַתְכַּנְשָׁא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (קְהֵלֶת י"ב) עַד אֲשֶׁר לֹא תִחַשֵׁף הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. מִהֲכָא אוֹלִיפָנָא מְלָה אַחֲרָא, מָאן דְּאֲשֵׁלִים לְנַפְשָׁא דְּמִסְפָּנָא. אֲפִילוּ (דף פ"ה ע"א) דְּמָטוּ יוֹמוֹי לְאִסְתַּלְקָא מֵעֲלָמָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֵׁלִים לְנַפְשֵׁיהָ, וְיִהְיֶה לִיהָ חֵיִין יְתִיר.

לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, תָּא חֲזִי, מָאן דְּנָטַל לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר. בֹּא רֵאָה, מִי שְׁנוּטַל אֶת שְׂכָר הָעֲנִי, כִּאֲלוֹ נָטַל אֶת נַפְשׁוֹ וְאֵת שֶׁל אֲנָשִׁי